

E-guvernarea de decidență a Republicii Moldova înglobată în procesul de consolidare a e-guvernării decizionale etalonate internațional

Decisional E-government in the Republic of Moldova embedded in strengthening the decisional e-governance internationally calibrated

Victoria GOREA,
doctorandă, Academia de Administrare Publică

SUMMARY

Innovative scientific article presents the nature scientific– academic and practical of e-government activity of Republic of Moldova in the evolutionary development of e-government and new specific directions interrelated conceptual, interdisciplinarily, regulatory and practical. Crystallized Dominant given the specter reportedly of the scientific article focuses on the calibrating national digital innovation tailored to global starters begins from supreme e-government decider of the Republic of Moldova; similarly and by developing other branches e-guvernamentale such as e-government of the: eeconomy, eculture, esocial, ehealth, escience and other areas interactivity intercorrelated in new elearning, digital and practical platforms etc., etc.

Keywords: *e-government, public administration, decision making process, digital, hierarchy, standard, model, method, documentation, metadata elective, micro and macrodecision, micro and macrosystem etc.*

REZUMAT

Acest articol prezintă informații inovatoare de ordin științifico–academic și practic care se referă la activitatea de e-guvernare a Republicii Moldova în ce privește dezvoltarea și evoluționarea e-guvernării în funcție de noile direcții specifice acestora intercorelate conceptual, interdisciplinar, reglementar și practic. Dominanta cristalizată, reieșind din spectrul relațiilor articolului științific, pune accentul pe etalonarea inovațiilor digitale naționale adaptate cerințelor globale, demarând de la e-guvernarea de decidență supremă a Republicii Moldova, dezvoltând și alte ramuri e-guvernamentale, precum e-guvernarea: e-economia, e-cultura, e-sănătatea, e-știința și alte domenii interactivate intercorelațional în cadrul noilor platforme e-learning, digitale și practice etc.

Cuvinte-cheie: *e-guvernare, administrare publică, proces decizional, etalon, model, metodă, documentare, metadata elective, micro- și macrodecizional, micro- și macrosistem.*

E-guvernarea Republicii Moldova denotă o tendin   în ascensiune de tratare, cristalizare  i aplicare a noilor decizii luate la nivel microstemic, îndeosebi ale deciziilor procesate digital, model ndu-le  i adapt ndu-le în conformitate cu modelele  i metodele ce reprezintă etaloane de procesare e-guvernamentală decizională standardizate internațional. Documentarea  i e-documentarea unei e-guvernări de decidență supremă a Republicii Moldova în cadrul ierarhiei statale digitale decizionale devin din ce în ce mai conturate pe plan intern. Aceasta deschide noi oportunit  i pentru rela iile internaționale digitale macrosistemice, capabile să deruleze procesarea decizională electronică într-o manieră diplomatică  i etică, perform nd indicatorii digitali precum e-cultura, e-educa ia, e-sănătatea, e-economia  . a.

Previzionarea efectelor de impact optim ale e-guvernării asupra procesului decizional național poate estima prezumtiv rezultatele metadatelor electivă anume fortificând intercorelarea aspectelor științifice, teoretico-metodologice  i practice specifice renovării actelor normative  i legislative socializate informal  i formal în baza noilor politici digitale decizionale, prioritar, adapt ndu-le realit  ilor practice de aplicare a acestora, în scopul promovării politicii digitale decizionale loiale statale, de asemenea, benefice viitorului   rii.

E-guvernarea de decidență poate sensibiliza opinia publică comună în favoarea atingerii în perspectivă a deciziei unitare globale, edificând societatea numeric prin consolidarea societății civile integratoare a raporturilor juridice  i sociale  i prin valorificarea societății. Astfel, poate avea loc autorealizarea Republicii Moldova în baza univocit  ii naționale conformate cerințelor globale  i evolu ionate integraționist directivelor noilor geoplatforme practice  i digitale renovate continuu. Unitar  i progresiv, interactivitatea intersistemică a sferei administrării publice  i a domeniului

politic, îndeosebi în ce prive te retehnologizarea continuă a multitudinii domeniilor de activitate evolu ionate de către administrarea publică decizională, denotă că noile tendin e ale digitalizării necesită a fi demarate interdisciplinar de la nivel științifico-academic, emergent, continuate în mod practic, valorificând incipient noile direcții e-guvernamentale. Direcții ce  in de  tiin ele administrative  i politice, implicit,  tiin a e-administrării publice, pun nd accentul pe administrarea publică decizională. Tot aici  i formalizarea e-administrării publice de e-decidență, evolu ia  tiin ei politice digitale. Modular  i matricial, dezvolt nd domeniul e- tiin elor, pot fi create noi platforme e-learning, specifice aspectelor disciplinare ale direc iilor inovaționale, digitale specifice e-guvernamentale ale administrării publice  i ale corela iilor interdisciplinare ale acestora, precum: guvernarea deciziilor, a subiectelor, a ideilor, inovațională, e-guvernarea decizională  i e-guvernarea de decidență supremă, a subiectelor, a ideilor, inovațională, e-guvernarea de dirijare  i organizare a e-economiei, e-guvernarea e-culturii/a culturii digitale, e-guvernarea sferei e-sociale  . a. Implicit, e-administrarea publică, tot aici e-administrarea publică de e-decidență, e-administrarea publică a noilor tehnologii informaționale  i comunica ionale – a NTIC-urilor, e-administrarea publică e-economică, implicit, e-administrarea publică e-fiscală, e-administrarea publică e-financiară, e-administrarea publică a auditului e-financiar, implicit, e-fiscală; e-administrarea publică e-culturală; e-administrarea publică e-socială; e-administrarea publică a e- tiin ei; e-administrarea publică a e-educației; e-administrarea publică a e-sănătății/e-vitalit  ii  . a. Politica digitală, denumită eventual e-politică, poate dezvolta intercorelativ noi aspecte, precum rela iile internaționale digitale/e-rela iile internaționale, cooperarea internațională digitală/e-cooperarea internațională, negocierile etice on-line,

diplomația internațională digitală, evenimente și fapte evoluționate în cadrul unei infrastructuri renovate continuu ș. a.

Esențial, apare posibilitatea deducerii unui nou cadru referitor la noile aspecte de constituționalizare a inovațiilor decizionale de ordin digital. Aceasta reieșind din avansarea fortificării practicilor e-guvernării de decidență de top nivel, posibil, documentată și e-documentată drept „E-guvernarea de Decidență Supremă din Republica Moldova”, abreviată drept „E.G.D.S.R.M.”, concomitent renovând infrastructura națională. Astfel, „E.G.D.S.R.M.” eventual fiind încorporată în cadrul „Centrului E-guvernării și al Infrastructurii Republicii Moldova”, respectiv, „C.E.G.I.R.M” sau „C.E.G.I.N.” din Republica Moldova în baza actualului „Centru de Guvernare Electronică a Republicii Moldova”.

La nivel microdecizional, aceasta poate fi abordată drept „E.G.D.S.”, având drepturi și obligații digitale eligibile, precum și practice eligibile. „E.G.D.S.R.M.” poate activa promovând inovațiile nanotehnologice, documentând, implementând și aplicând noile practici particulare e-guvernării de decidență supremă, precum ar fi noile „întări de e-decidență”, „împuterniciri de e-decidență”, „întări de e-decidență”, „carte de e-decidență” ș. a. Gradual, poate fi creat echilibrul opiniei publice în mod tradițional și on-line, eligibil practic electiv și e-eligibil, aplicând e-votul, posibil adecvat categorisit terminologic drept e-eligibil e-electiv, tinzând spre alinierea totală decizională globală. În consecință, interpretarea tendințelor și perspectivelor impactului optim al e-guvernării asupra procesului decizional conformat fenomenului globalizării pe plan național devine din ce în ce mai accesibilă publicului larg de către organele de stat digitale competente în domeniu. În acest context, e-guvernarea de decidență supremă poate îndeplini funcții de top conducere statală digitală, fortificând în ascensiune noile funcționalități intersistemice ale noilor genuri de administrare pu-

blică categorisite în corespundere cu noile direcții de dezvoltare a e-administrației publice, respectiv, fiind posibil de clasificat din punct de vedere terminologic, reieșind din tipul inovațiilor nanotehnologice aplicate în cadrul diverselor domenii administrativ-publice etc. Concomitent, inovațiile e-guvernării de decidență supremă fiind socializate public, contribuind la edificarea societății informaționale, pot prezenta noi tratate publice înaintate de către sfera politică, domeniile politicii analitice și digitale. Acestea sunt binevenite la socializarea noilor date și metadate informaționale electiv într-o manieră informală etică și formală de convingere durabilă a maselor populare etc.

E-guvernarea amplificată matricial și radial poate fortifica verticalitatea activității e-guvernării de decidență supremă capabilă să dezvolte modular, consecutiv și consecvent o multitudine de alte aspecte ce pot ține de e-decidența statală a acesteia asupra administrației și e-administrației publice, socializând tradițional și digital noile politici e-guvernamentale, respectând multitudinea principiilor proprii sistemului administrației publice și sistemului politic. În mod prioritar, se va pune accentul pe respectarea principiilor eligibilității, loialității, echității ș. a. Omogenizând datele similare principiilor științifice și e-științifice proprii domeniului administrației publice și e-administrației publice, domeniului politic și politicii digitale, creând, în același timp, clasificând și concretizând noi principii globale. În acest mod, e-guvernarea de decidență supremă poate fi înrolată competitiv decizional la nivel micro- și macrosistemic prin aplicarea NTIC-urilor în favoarea autorealizării umanității. Motivarea e-guvernării Republicii Moldova de fortificare a procesului decizional pe plan intern tinde a suplini sustenabilitatea reciprocă interrelațională G-G, G-B, G-C și a altor coraporturi de talie națională și de anvergură globală, realizând favorizarea ascensiunii e-guvernării misiunare de satisfacere a stadiului moral de

alinieră totală decizională integra ionist  actelor misionare ale U.E., O.N.U., N.A.T.O.  i alte organiza ii internaționale.

Ireversibilitatea evolu ionist  a infinit  ii informaționale globale cristalizează noua ierarhie a administrării publice digitale. De asemenea, aceasta transparentizează suprema ia formală, ligibil   i e-ligibil  a puterii de decidență  i de e-decidență, elucidează noua elită politică digitală, noile autorita i publice digitale. Aceste aplicabilități sunt specifice micromediului decizional al Republicii Moldova conform fenomenului globalizării, respectând normele, valorile, credin ele  . a.  n această ordine de idei, mediul  tiin ific  i e- tiin ific, contributiv  i mediul științifico-academic al Academiei de Administrare Publică dezvoltat sub egida Guvernului Republicii Moldova, tinde să elucideze noile aspecte ale digitalizării naționale în scopul înglobării adecvate a e-guvernării de decidență a Republicii Moldova în cadrul dezvoltării noilor geoplatforme practice  i electronice. Acesta, de asemenea, tinde să prezinte directivele e-guvernării de decidență supremă specifice micromediului  i să solu ioneze repercusivitatea noilor mi c ri inovaționale, aplic nd diverse modele, metode de abordare  i tratare ideologică cu aplicabilitate practică globală, diversificând  i renov nd noi modele etalonate de abordare intercorela ional  administrativă, administrativ-publică, politică, digitală  . a.

Acestea urmează a fi multiplicată integraționist interdisciplinar, reieșind din noile provocări ale secolului al XXI-lea în cadrul unei noi epoci istorice informaționale axate pe „lupta de idei  i putere”. Ea manifestă etapizarea inovațională a  tiin elor administrative, a  tiin ei administrării publice  i a  tiin elor politice evolu ionate teoretico-metodologic. Practic  i digital, av nd noi interese comune ce se referă la juxtapunerea  i coeziunea de periodizare a epocii istorice informaționale, demar nd de la o nouă perioadă comună acestora, abordată în diver-

se contexte științifico-academice  i practice drept „perioadă de e-guvernare”. Ea este capabilă să direc ioneze vectorial  i ascendent perioadele ulterioare dispuse consecutiv, specifice digitalizării naționale încadrate macrosistemic în conformitate cu evolu ia fenomenului globalizării. Noua perioadă specifică noii epoci istorice informaționale a secolului al XXI-lea, supranumită „perioada de e-guvernare”, poate deveni func ional , îndeosebi în ceea ce prive te procesarea decizională practică  i digitală, interconexiun nd organic  i sistemic diverse metodologii inovaționale  i abordări științifico-academice  i practice. Din punct de vedere administrativ, dezvoltarea motiva ional  reprezintă mecanismul consolidării aspectelor științifice, ale arhitecturii  i ale infrastructurii renovate, specifice bunei guvernări  i e-guvernări. Astfel, acestea devin capabile să creeze traseele practice  i on-line proprii avansării fezabilit  ii unei e-guvernării de decidență supremă. Sustenabil micro-  i macrosistemic, acest fapt prevede investirea informa ional   i financiară în practicile specifice domeniilor administrării  i a e-administrării publice a subiectelor, a ideilor inovaționale, a deciziilor  . a. Aceasta reieșind din promovările noilor concepte ideologice înaintate de mediul științifico-academic pe plan intern „ante” e-transformate în func ie de inovațiile internaționale  i „post” licen iate, acreditate, brevetate etc. Constructiv, se tinde spre motivarea morală  i materială a cercetătorilor  tiin ifici, a func ionarilor publici de înaltă calificare implica i  i e-implica i la realizarea noilor tratate publice, abordărilor teoretico-metodologice și analitice, cercetărilor științifico-academice  i practice, a noilor concep ii, strategii, planificări, programe, proiecte  . a. Ele se axează pe o continuare a con inutului datelor  i metadatelor informaționale în dependen   de subiectul, obiectul  i contextul supuse unei cercetări științifice teoretico-metodologice, analitice  i fezabile a fiabilit  ii interactivit  ii sistemului admi-

nistrării publice și a sistemului politic, care poate spori rentabilitatea e-guvernării de decidență supremă la nivelul național adaptiv cerințelor internaționale. Conducerea statală digitală a Republicii Moldova poate dezvolta e-guvernarea de decidență supremă ca să optimizeze procesul decizional specific particularităților administrativ-publice și naționale în baza geoplatformelor interactivatoare a politicilor, biopoliticilor și politicilor digitale implementate și aplicate în mod practic și on-line, valorificând noi indicatori de performanță și reieșind din evenimentele și faptele evoluționale licite și eligibile prin aplicarea NTIC-urilor avansate.

Din punct de vedere strategic, e-guvernarea de decidență supremă a Republicii Moldova poate crea alinierea decizională a opiniei publice. Aceasta se va axa pe valorificarea noutăților științifice digitale, formalizând ligibile și eligibile sferele administrării publice științifice și e-administrării publice e-științifice în baza unui sistem de valori inovative intercorelatoare a interactivității factorilor de ordin natural, uman și tehnic drept factori primordiali de influență asupra dezvoltării societății umane valorificatoare a societății civile, edificatoare a societății informaționale, evoluționând perioada de e-guvernare într-o manieră sustenabilă autorealizării naționale într-un mod competitiv macrodecizional.

Sub aspect e-guvernamental pot fi modelate jurisprudent aspectele inovative ale digitalizării evoluționale de noile mișcări ideologice pe Internet și Intranet. Concomitent, din punct de vedere științifico-academic și practic, pot fi derulate noi evenimente și fapte promovate de către savanți, politologi, autorități publice, funcționari publici, specialiști de înaltă calificare, prezentând aspectele integratoare ale epocii informaționale. Din aceste considerente, e-guvernarea de decidență supremă a Republicii Moldova, corelând concomitent informațiile parvenite din me-

diile științifico-academice și practice, poate dezvolta aspectele teoretico-metodologice și de natură practică inovative și digitale într-o manieră de ascensionare erudită. Astfel, poate fi creată și consolidată, prin intermediul activării noilor platforme e-learning, varietatea tangențelor interdisciplinare scindate din spectrul disciplinar caracteristic e-guvernării în evoluție permanentă.

În consecință, e-guvernarea de decidență supremă poate modela ideologic, practic și electronic evenimentele și faptele de viitor într-un mod de devansare a paradigmatelor critice parvenite din juxtapunerea involuntară a aserțiunilor promovate de către sferele administrativ-publice, e-administrative, a politicii digitale sau a e-politicii informaționale, e-economice, e-sociale, e-culturale și alte domenii, care devin oportunitate nanotehnologic din ce în ce mai mult în conformitate cu evoluția fenomenului globalizării. Mereu performantă și orientată strategic spre orizontul anului 2020, Republica Moldova prezintă o competitivitate e-guvernamentală micro- și macrodecizională sporită, ocupă poziții avantajoase în ratingurile mondiale ce clasifică multitudinea parametrilor, indicilor, indicatorilor și alte caracteristici ce țin de edificarea informațională. Consistența informațională ce se referă la fortificarea digitalizării eligibile poate avea o importanță majoră în momentul armonizării și alinierii înaintărilor publice ale mediilor științifico-academice și practice. Ea prezintă o integrare totală conceptuală, terminologică, teoretico-metodologică, reglementară, elucidând din punct de vedere practic saturația impactului optim al e-guvernării de decidență supremă pe plan național asupra procesului decizional similar tendințelor strategice ale macromediului decizional. Respectiv, va demara de la consolidarea în perspectivă a deciziei unice e-guvernamentale, administrativ-publice și politice. Astfel, apare posibilitatea de suplinit unitatea decizională globală vizavi de diverse aspecte supuse proceselor

decizionale  i/sau denumite e-elective în func ie de particularit  ile anumitor situa ii luate spre studiu estimativ în mod ligibil  i eligibil public.

Cristalizarea esen ialului armonizării înaintărilor de decidență  i de e-decidență ale mediilor științifico-academice  i practice denotă elucidarea unor noi perspective emancipatoare ale valorificării sferei e-guvernării de decidență supremă, care necesită a fi institu ionalizat  în scopul creării impactului optim asupra procesului decizional.

E-guvernarea de decidență a Republicii Moldova se integrează în procesarea globală a digitalizării, fortificând societatea aflată în ascensiune continuă, tinz nd spre acapararea de noi pozi ii oportune pe plan mondial, evolu ion nd e-guvernarea de decidență în baza noilor sisteme de valori umane etc. Din aceea i perspectivă a fortificării societății informaționale, e-guvernarea de decidență supremă este reglementată, institu ionalizat , aplicată practic, optimizată, constitu ionalizat   i valorificată continuu sub aspect practic, poate crea noi ramuri de activitate derivate ale acesteia. Totodată, e-guvernarea va implanta la nivel intern un sistem de procesare decizională optimizat în conformitate cu noile strategii, planuri, proiecte  i alte înaintări de decidență  i de e-decidență, scindate ierarhic, demar nd de la promovările e-guvernării de decidență supremă drept organ statal digital documentat  i e-documentat. Acesta va fi fiind ierarhic suprem decizional altor organisme publice de decidență  i de e-decidență eventual institu ionalizate în mod practic  i digital sustenabil e-conducerii statale a Republicii Moldova. Activitatea sa tinde să fie conformat  continuu cerințelor globale, consolid nd rela iile internaționale digitale  i rentabiliz nd rezultatele negocierilor digitale intermediare de către U.E. coraportate către O.N.U., raportate către N.A.T.O., intercorelate de activitatea practică  i on-line a altor structuri  i

substructuri de importan   majoră pe arena mondială.

 n ascensiune, fortificarea microsistemului decizional în baza edificării societății informaționale înglobate în macrosistem se axează pe noile directive de solu ionare a alinierii totale e-guvernamentale decizionale, e-culturale, e-sociale  i de alte genuri clasificate în mod prioritar. Proiectarea conceptuală, de ordin științifico-academic, teoretico-metodologic  i practic din punct de vedere reglementar, presupune adaptarea micromediului e-guvernamental decizional într-un mod sustenabil civil la noile tendin e  i directive strategice digitale macrosistemice. Impactul oportunizat al e-guvernării de optimizare a procesului decizional pe plan național, în conformitate cu evolu ia fenomenului globalizării, devine evident, reieșind din fortificarea top conducerii statale digitale, din lărgirea domeniilor de activitate ale C.G.E.R.M., M.T.I.C.R.M., M.A.R.M., M.A.I.R.M., M.A.E.I.E.R.M., C.S.R.M., C.C.R.M.  i alte entit  i publice, reduc nd concomitent cheltuielile ministeriale. Aceste fapte pot optimiza controlul digital asupra luării deciziilor, integr nd structural  i formal organicitatea  i activitatea dinamică a sistemului de procesare decizională, îndeosebi cea digitală pe plan intern similar nivelului golbal. Astfel, se va uniformiza din punct de vedere ideologic opinia publică comună, asigur nd echitatea de  anse ale realizărilor proprii  i respectând normele, standardele internaționale I.S.O., drepturile  i libert   ile fundamentale ale omului, valorile  i credin ele.

Concluziile  i recomandările con in propuneri de noi planificări de ac iuni strategice orientate a fi productive spre sf r itul anului 2020 în baza proiectelor inovaționale ce se referă la sfera e-guvernării de decidență supremă  i a celorlate ramuri ale e-guvernării, implicit a domeniilor administrării  i e-administrării publice scindate din cadrul ierarhiei acesteia. Modular, apare obligativitatea de sensibilizare

a opiniei publice, de promovare a consolidării intercorelării interactivității mediilor științifico-academice și practice. Concomitent, se va demara de la fortificarea intercorelării interdisciplinare, înaintând documentarea și e-documentarea de noi terminologii, discipline, posibil departamente și/sau direcții ministeriale, similar, direcții, catedre în mediul științifico-academic și anume în cadrul sferei „Științelor administrative”. Acestea ar putea fi intitulate sugestiv, în conformitate cu caracteristicile domeniilor lor de activitate, „E-guvernare”, „Știința administrativ-publică digitală/Știința e-administrației publice”, „Științe politice digitale”, „Relații internaționale digitale”. Simultan va fi valorificată sfera e-știință, creând noi platforme e-learning adaptate cerințelor disciplinare și interdisciplinare specifice domeniului administrației și e-administrației publice, domeniului politicii analitice digitale. Eventual, pot fi create noi locuri de muncă, propunând un proiect inovațional de instituire practică și digitală a unui nou organ statal electronic și anume - „E-guvernarea de decidență supremă”. Aceasta în baza promovării unor noi terminologii specifice sferei bunei guvernări, e-guvernării, administrației și e-administrației publice în funcție de avansarea aplicării NTIC-urilor, specialmente, administrarea publică și e-administrarea publică ce se preocupă de managementul public decizional. Aceasta ar putea fi intitulată „administrarea publică de decidență”, „e-administrarea publică de e-decidență”. În aceeași ordine de idei, pot fi promovate aspectele inovaționale ce se referă la administrarea publică preocupată de managementul public al culturii organizaționale eventual intitulate „administrarea publică a culturii”, „e-administrarea publică a e-culturii”, „etica publică digitală”, „e-administrarea publică a eticii digitale”.

Dezvoltarea subiectivă și obiectivă într-un context performant ce se referă la multidirecționarea bunei e-guvernări, a fortificării e-guvernării de decidență supremă,

a dezvoltării e-guvernării culturii digitale și a altor domenii specifice e-guvernării Republicii Moldova, conformate cerințelor globale, presupune demararea conceptuale, implementarea teoretico-metodologică și aplicarea noilor terminologii cu utilitate practică specifice administrației publice ce se preocupă de diverse ramuri de activitate practică și on-line. În acest context, ar putea fi reintitulate mai multe organisme publice, fiind remodelate digital, comasate, încorporate în altele ca activități administrativ-publice, precum redenumirea Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale în „Ministerul Arhitecturii și Construcțiilor” (M.A.C.). În mod similar pot fi renovate activitățile managementului public social, al muncii, al sănătății și altele, eventual posibil unificând Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei într-un singur organ statal - Ministerul Responsabilităților Sociale, Muncii și Sănătății sau Ministerul Relațiilor Sociale, Muncii și Vitalității, respectiv, M.R.S.M.S. sau M.R.S.M.V. Concomitent, se vor reduce cheltuielile destinate documentației în favoarea noilor locuri de muncă ce pot ține de domeniile „e-administrarea publică e-socială”, „e-administrarea publică a muncii on-line/e-ocupationale sau e-lucrative” și „e-administrarea publică a e-sănătății” înglobate în aceeași platformă electronică cu o eventuală denumire „Responsabilități e-sociale, e-ocupationale sau e-lucrative și specifice e-sănătății sau e-vitalității”/„Relații e-sociale, e-ocupationale sau e-lucrative și specifice e-sănătății sau e-vitalității”. Aceasta va diferenția coraporturile activităților digitale formatoare ale unității platformei digitale intitulate, de exemplu, „Responsabilități/relații publice e-sociale, e-ocupationale sau e-lucrative și specifice e-sănătății sau e-vitalității” și, explicit, „Responsabilități e-sociale/relații publice e-sociale, e-ocupationale sau e-lucrative și specifice e-sănătății sau e-vitalității ale sectorului privat”.

Activitatea acestor platforme poate fi monitorizată separat și în totalitate de către ramurile e-guvernării performante continuu în aceste domenii de activitate digitală. Tot în acest context, pot fi comasate Ministerul Economiei și Ministerul Finanțelor, formând unitatea organică statală denumită Ministerul Economiei și Finanțelor sau poate fi creată posibilitatea de încorporare a Ministerului Finanțelor în cadrul Ministerului Economiei formând Ministerul Economiei și E-economiei sau redenumit restrâns Ministerul Economiei, respectiv, M.E., creând posibilitatea de reducere a cheltuielilor ministeriale. Totodată, pot fi stabilite noile ramuri și direcții inovaționale ale administrării publice economice ce se preocupă de managementul public financiar intitulate eventual „administrarea publică a finanțelor/financiară”, „e-administrarea publică a e-finanțelor sau e-financiară/a banilor numerici” în cadrul „e-administrării publice e-economice”. Prin aplicarea noilor re tehnologizări nanotehnologice apare posibilitatea de reintitulare a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor în Ministerul Noilor Tehnologii Informaționale și Comunicaționale, respectiv, M.N.T.I.C.

Scindând noi ramuri ocupaționale specifice administrării publice a TIC-ului pot fi plusate noi performări nanotehnologice categorisindu-le ca „e-administrarea publică a NTIC-ului”, „ciberadministrarea publică a NTIC-ului”, „ciberadministrarea societății numerice” și alte activități dezvoltate din punct de vedere e-administrativ-public într-o infrastructură renovată.

Prin crearea și fortificarea a noi activități educaționale și ocupaționale poate fi renovat Ministerul Educației în Ministerul Științei și Educației (M.Ș.E.). De asemenea, se tinde a revizui lucrările publice științifice precedente ale cercetătorilor științifici în domenii, precum relațiile internaționale digitale/e-relațiile internaționale, cooperările internaționale digitale/e-cooperările internaționale, diplomația/e-diplomația

internațională digitală, negocieri on-line, implicit, negocieri etice digitale și alte categorii structurate ierarhic conform priorităților acestora. Edificarea societății informaționale se poate axa pe renovarea infrastructurii, pornind de la redenumirea „Centrului de Guvernare Electronică” în „Centrul E-guvernării și Infrastructurii” sau „Centrul E-guvernării și Infrastructurii Naționale” cu abreviaturile, C.E.G.I./ C.E.G.I.N., care poate încorpora „E-guvernarea de Decidență Supremă a Republicii Moldova” (C.E.G.S.R.M.). De asemenea, și alte genuri de activități e-guvernamentale ar putea fi activate, precum ar fi e-guvernarea e-economiei, e-politicii/politicii digitale, e-culturii, diplomației digitale, a relațiilor internaționale digitale/a e-relațiilor internaționale, a e-cooperărilor internaționale, a e-științei, a sferei e-educaționale și e-ocupaționale sau aparate a e-educației, a muncii on-line, e-socială, a e-sănătății etc. Se mai pot modifica și alte denumiri organice, se pot comasa activitățile diferitelor direcții ministeriale, ale administrării publice, se pot specifica particularitățile digitale ale unei multitudini de noi ramuri re tehnologizate nanotehnologic.

Recomandările mai țin de etalonarea noilor modele și metode inovaționale în baza normelor, standardelor internaționale în baza valorilor și credințelor, creând noi sisteme de valori umane. În acest sens, se va porni de la noile sisteme de valori ce pot ține nemijlocit de domeniile eventual denumite „E-guvernarea de decidență supremă a Republicii Moldova”, „E-guvernarea e-economiei Republicii Moldova”, „E-guvernarea e-politicii Republicii Moldova”, „E-guvernarea e-culturii Republicii Moldova” și alte tipuri de e-guvernare. Astfel, vor fi promovate aspectele „înaintările de e-decidență”, „împuternicirile de e-decidență”, „întăririle de e-decidență”, „carta de e-decidență”, „proces e-electiv”, „metadate electiv” ș. a. Accentul se va pune pe renovarea managementului public decizional metamorfozând digital

diverse fațete specifice sferei administrării publice decizionale. Tot aici se impune consolidarea ramurilor de activitate și a posibilității „e-administrării publice de e-decidență” capabile a evoluționa administrarea și e-administrarea publică. Progresiv și misionar e-guvernamental, prioritar din punctul de vedere al rentabilizării interactivității organice și sistemice, se tinde a instituționaliza, documenta, e-documenta și chiar a constituționaliza noi aspecte ce se referă la microsistemul decizional tradițional și

digital, ligibil și, respectiv, eligibil. Acest microsistem este specific Republicii Moldova, el fiind înglobat într-un mod competitiv la nivel macrosistemic, stimulator al finanțării și al e-finanțării publice și private ale noilor rețehnologizări cu NTIC-uri ale multitudinii ramurilor de activitate pe plan intern, în conformitate cu cerințele globale, implicit, ale sferei administrării publice electronice a TIC-ului, într-o manieră motivatoare a autorealizării naționale cu adaptare la evoluția fenomenului globalizării.

BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova. Publicat: 12.08.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1. Data intrării în vigoare: 27.08.1994.
2. Мескон М., „Основы менеджмента”, Москва, 1996, p. 704.
3. Portal digital, date informaționale realizate în scop de e-documentare. În: http://ro.wikipedia.org/wiki/Max_Weber, date biografice despre sociologul german Weber Max [citat 15.12.14].
4. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 701 din 25.08.2014 cu privire la aprobarea publicării metodologiei datelor guvernamentale deschise. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 256-260 din 29.08.2014.
5. Guvernul Republicii Moldova, „Centrul de guvernare electronică” al Republicii Moldova. În: <http://egov.md/index.php/ro/resurse/legislatie#.VSfpP-HzFOY>, Resurse / Legislație, e-documente [citat 24.02.15].
6. Web page of e-Government work in Europe În: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/life-and-work/public-services>, Public services [citat 05.12.14].
7. Pacific Council on International Policy, Los Angeles, CA 90089-0035, E-MAIL: pcip@usc.edu. Raport de monitorizare, 36 p. [citat 26.01.15].
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 857 din 31.10.2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 252-257 din 08.11.2013.
9. Portal oficial de lucru al e-guvernării în Uniunea Europeană. În: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/node/67314> [citat 05.12.14].
10. Portal oficial M.T.I.C.R.M., În: <http://www.mtic.gov.md/ro/legislatie/legi?page=2>, Legislație/Legi ș. a., Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicaționale al Republicii Moldova [citat 25.12.14].
11. Portal digital, manuale digitale, Geert Hofstede: <http://gendocs.ru/>, modelul lui Hofstede G., 5 dimensiuni ale culturii [citat 29.01.14].

Prezentat: 18 noiembrie 2016.

E-mail: victoritagorea@mail.ru

Recenzent: Victor SACA, doctor habilitat, profesor universitar